

בס"ד. שיחת שבת חול-המועד סוכות ה'תשכ"ד.

בלתי מוגה

א. בהפטרת שבת חול-המועד סוכות מדובר אודות מלחמת גוג ומגוג, כדאיתא בגמרא במסכת מגילה¹. וטעם הדבר — כי מלחמת גוג ומגוג עתידה להיות בחודש תשרי².

והנה, איתא בכתבי האריז"ל³: "גוג ומגוג עולה שבעים, כנגד שבעים אומות, כי אז ימלוך גוג על שבעים אומות, וכולם יבואו יחד על ישראל".

[ולהעיר, שאף שאות ו' ד"ומגוג" היא (לא מהאותיות העיקריות, אלא) אות השימוש בלבד, ולכאורה אינה שייכת לעצם הענין דגוג ומגוג, אעפ"כ, נכללת גם היא ברמז לשבעים אומות, כי, ו' הוא אות המצרף, דהיינו "שכולם יבואו יחד על ישראל", וצירוף זה הוא ענין עיקרי, שהרי אינו דומה מלחמה עם כל אומה בפני עצמה למלחמה עם כל האומות יחד, כידוע תורת רבנו הזקן בשם בן המגיד⁴ על הפסוק⁵ "ונאספו שמה כל העדרים", שבצירוף כולם יחד ה"התקפה" ("אטאקע") היא גדולה וקשה הרבה יותר. וכיון שגם הוא"ו הוא ענין עיקרי, ה"ה עולה למספר שבעים]. וממשיך לבאר את החידוש שבגאולה העתידה (כש"כולם יבואו יחד על ישראל" ו"יגאלו מידם") לגבי הגאולות שלפנ"ו — ש"אז יהי תשועה רבה, כי עתה, כשנגאלו ממדי ויון, גלו לאדום, וכן בכל יום ויום ניצולו מיד זה ונופלים ביד זה, ויום הזה ניצולו מיד כולם", והיינו, שתהי' אז גאולה שלימה.

עד כאן — תוכן דברי האריז"ל.

ב. ויש לבאר השייכות דמלחמת גוג ומגוג לשבת חול-המועד

סוכות:

ובהקדם המדובר אתמול⁶, מיוסד על דברי רבותינו נשיאינו⁷, שכל

(1) לא, א (ובפרש"י).

(2) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סת"צ סט"ז.

וש"נ.

(3) פער"ח שער הלולב פ"ה. סה"ל יחזקאל

ע' 47 ואילך).

לח, יח. ל"ת להאריז"ל שמות א, ח.

(7) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג

(4) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' טו. ואילך. ובכ"מ.

הענינים שבר"ה ויוהכ"פ הם באופן ד"בכסה"⁸, באים לידי גילוי בחג הסוכות. ובחג הסוכות גופא, הנה יום השבת שבו כולל את כל ימי הסוכות, — כי, ביום השבת יש שני ענינים: (א) עלי' והתכללות — שכל הימים שלפניו נכללים ועולים ביום השבת (בהתאם להפירוש ד"ויכולו"⁹ — מלשון כליון¹⁰), (ב) המשכה מלמעלה למטה — ש"מיני' מתברכין כולהו יומין"¹¹ שלאחרי השבת (בהתאם להפירוש ד"ויכולו" — מלשון כלים¹²). ושני ענינים אלו באים ביחד, כי, העלי' שבשבת היא באופן כזה שלאחרי כן תהי' ההמשכה (וכידוע בענין "נכנס בשלום ויצא בשלום"¹³, שהכניסה עצמה צריכה להיות באופן כזה שתהי' גם היציאה בשלום). ומצד העלי' וההמשכה שבשבת, נכללים בשבת חוה"מ כל ימי חג הסוכות —

שבהם מתגלים כל הענינים שישנם בעולם בר"ה ויוהכ"פ, עד להענין ד"תמליכוני עליכם"¹⁴.

וגילוי זה הוא הנתינת כח על מלחמת גוג ומגוג.

ג. והענין בזה:

מלחמת גוג ומגוג בעבודת האדם — ענינה הוא המלחמה עם ז' המדות רעות, כל אחת כפי שהיא כלולה מעשר (שבעים אומות), שהרי צריך לברר כל מדה לכל פרטי' ובכל ענפי', ובלשון הכתוב¹⁵: "ועל אגפיו גו"¹⁶, לבררם ולזככם ולפעול בהם שיתעלו לבחי' "הרי ישראל"¹⁶, שהכוונה בזה היא להרי ירושלים — שלימות היראה¹⁷,

— כידוע שביראה ישנם כמה מדריגות: התחלת העבודה היא יראה תתאה; לאחרי כן צ"ל בחי' "בראשית", אותיות "ירא בשת"¹⁸, בחי' חכמה; לאחרי כן — בחי' "נורא תהלות", בחי' הכתר כמו שבא בהמשכה; ולאחרי כן — בחי' "ירא בושת" כמו שבא בגילוי, ולא כמו שבא ברמז בתיבת "בראשית", שזהו הביטול דבחי' הכתר כמו שהיא

13 חגיגה יד, ב (כגירסת הע"י). ירושלמי שם פ"ב ה"א. וראה תו"מ חל"ג ע' 385. וש"נ.

14 ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

15 יחזקאל לח, כב.

16 שם לט, ב. ד.

17 ראה לקו"ת ראה כט, ד. דרושי ר"ה

ס, ב. שה"ש ו, ג. ובכ"מ.

18 תקו"ז ת"ז (כד, א).

8 תהלים פא, ד.

9 בראשית ב, א.

10 ראה ב"ר פ"י, ד. במדב"ר רפ"י.

אוה"ת עה"פ (כרך א — מב, ב ואילך). כרך

ג — תקה, ב ואילך).

11 זח"ב סג, ב. פח, א.

12 ראה ב"ר שם, ב. אוה"ת שם.

"קמי עילת העילות"¹⁹. ובחינה זו היא שלימות היראה, ולמדריגה זו צריכים להעלות את המדות.

וענין זה הוא בכחו של כאו"א מישראל, שהרי "אדם" — דקאי על בני, "אדם אתם"²⁰ — הוא מלשון "אדמה לעליון"²¹, היינו, שהוא דומה לא רק לבחי' ההשתלשלות, אלא "אדמה לעליון", שלמעלה מסדר ההשתלשלות.

והרי ענין זה נאמר לגבי כאו"א מישראל: אפילו מי שהוא בבחי' "ערכה", שאין בו לא טעם ולא ריח²², והיינו, שגם לאחר שעברו ראש־השנה, עשרת ימי תשובה, יום־הכפורים וד' ימים שבין יוה"כ"פ לסוכות, עדיין נשאר בבחי' "ערכה", שאין בו לא תורה ולא מצוות, "מכף רגל ועד ראש אין בו מתום"²³, וכל ה"שבעים אומות" הם אצלו בתוקף — גם עליו נאמר "אדמה לעליון", שלמעלה מהשתלשלות.

ולכן גם לו ישנו הכח להגיע "בשעתא חדא וברגעא חדא"²⁴ לבחי' "ירושלים", בחי' "ירא בושת", כביטול הכתר כמו שהוא "קמי עילת העילות".

ועי"ז שכאו"א מישראל פועל ענין זה בעצמו — הנה "גם את העולם נתן בלבם"²⁵, שפועל גם את נצחון המלחמה בכל שבעים האומות במלחמת גוג ומגוג כפשוטה.

וזהו הטעם שהודיעו לנו אודות מלחמת גוג ומגוג, שתהי' עם כל האומות יחד, ושאר פרטי עניני המלחמה כו' — כדי שנדע מהי העבודה המוטלת עלינו, וע"י נצחון המלחמה בעבודה הרוחנית, נפעל גם נצחון המלחמה כפשוטה, בגאולה העתידה והשלימה (ככל עניני הגאולה שתלויים "במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"²⁶), ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש, בעגלא דידין.

* * *

ד. מאחר שעומדים אנו בשבת חול־המועד סוכות, אשר (כפי

19) תקו"ז ת"ע קרוב לסופו (קלה, ב).
 — פרטי המדריגות הנ"ל נתבארו בד"ה חסידים ואנשי מעשה דיום ב' דחה"ס פ"ג ואילך (לעיל ע' 43 ואילך).
 20) יחזקאל לד, לא. יבמות סא, רע"א.
 21) ישע"י יד, יד. וראה של"ה ג, רע"א.
 22) ב. ו. עור.
 23) ויק"ר פ"ל, יב.
 24) ראה זח"א קכט, סע"א.
 25) קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, רע"א. ובכ"מ.
 26) תניא רפל"ז.

שדובר בהתוועדות שלפנ"ז²⁷) בשבת הענינים הם בהרחבה — ובפרט שבת שחלה לאחרי שני ימים של יו"ט, ש"בתלת זימני הוי חזקה"²⁸ — אפשר לדבר באופן חפשי יותר ("א ביסל פרייער"), כיון שאין כ"כ הגבלה מצד זה שהדיבורים נחקקים כו'.

ובכ"ן²⁹ — אינני גורס את ההנהגה לדחוף ולהידחף כו', שאין זו הדרך וההנהגה הראוי' בשעת התוועדות, והיא היפך הרצון וחפץ ותקוה כו', ומסתמא זהו גם היפך רצונם של רבותינו נשיאינו, ואין להאריך בדברים המצערים ומבהילים!

— ה"סדר" הנ"ל מתנהל כבר כעשר שנים, "ואין איש שם על לב"³⁰!

הטעם להנהגה זו — אינני יודע, ואפילו אם הייתי יודע — אין זה הזמן ואין זה המקום לדבר אודות ענין זה בזמן ההתוועדות. ואף ש"אגרא דכלה דוחקא"³¹ — אין רצוני להיות הגורם לדבר. מה יכול אני לעשות בענין זה — אינני יודע, מלבד לקצר בהתוועדויות, ואזי יוכלו ללכת לנוח במקום אחר...

ומצד טעם זה הי' בדעתי שלא להתוועד היום, אבל נמלכתי בדעתי, כי מי ירוויח מזה כו', וגם מצד הענין ד"כוס של ברכה", שאין זה ענין לחלק ממנו לאחר כמה ימים כו'. אלא שאותם ענינים שבדעתי לומר — אומר בקיצור.

*

ה. איתא בפע"ח³² שבערב חג הסוכות מרבים בצדקה³³.

ובביאור שייכות ענין הצדקה לחג הסוכות — מצינו שני טעמים: (א) כי בחג הסוכות עולה בחי' צדק וצדקה³⁴, שהו"ע עליית המלכות, ולכן הצדקה אז היא באופן מעולה יותר; (ב) כמ"ש בסידור³⁵, לפי שבחג הסוכות מאירים החסדים העליונים, והכלי לקבלם הוא ע"י הצדקה. ויש לבאר החילוק בין ב' הטעמים הנ"ל, "מאי בינייהו",

(27) שיחת ש"פ האזינו, שבת תשובה (32) שער חג הסוכות ספ"ג. שם ספ"ד.
 (33) ראה גם שיחת יום ב' דחה"ס תשי"ט (לעיל ע' 31).
 (28) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.
 (29) ראה גם תו"מ ח"ב ע' 45. ח"ג ע' (34) פע"ח שם. הובא בשע"ת ושור"ע אר"ח סתרכ"ה.
 (220) ועוד.
 (30) לשון הכתוב — ישע"י נו, א.
 (35) עם דא"ח — שער הסוכות (רנז, ג).
 (31) ברכות ו, ב.

— כמובן ממ"ש בקונטרס לימוד החסידות³⁶ שלימוד תורת החסידות צ"ל כמו לימוד נגלה דתורה, וא"כ, כשם שבנגלה דתורה, כשיש שני טעמים לענין אחד, בהכרח שטעם א' מוסיף על חברו, כן הוא גם בפנימיות התורה. וכפי שמצינו בתורת החסידות, שכאשר מביאים שני משלים לענין אחד, בהכרח שמשל א' מוסיף על חברו³⁷ — שלפי הטעם הראשון, נתינת הצדקה בערב חג הסוכות היא ענין בצדקה, ולפי הטעם השני — הרי זה ענין בסוכות.

וע"פ הידוע שצדקה היא בחי' מלכות, ואילו סוכה היא בחי' בינה³⁸, והרי החילוק בין מלכות לבינה הוא באין ערוך [וכידוע בפירוש "מן העולם ועד העולם"³⁹ (שבת־יבות אלו נכלל כללות ההשתלשלות — מן העולם הכי עליון ועד העולם הכי תחתון)], דהיינו מעלמא דאתכסיא עד עלמא דאתגליא⁴⁰, ובענין הספירות — מבינה למלכות, ונמצא שבינה היא תחלת ההשתלשלות, ומלכות היא סיום ההשתלשלות], הרי החילוק בין שני הטעמים הוא באין ערוך.

וגם ע"פ נגלה מובן גודל החילוק בין שני טעמים אלו, כי, צדקה היא לעניים (ואף שבצדקה נכלל גם ענין הגמ"ח, שהוא "בין לעניים בין לעשירים"⁴¹, מ"מ, צדקה כפשוטה היא לעניים), משא"כ סוכה ענינה מרחב (כנ"ל).

ו. והנה, לכאורה ישנו טעם ג' בהשייכות דצדקה לסוכה, שלכאורה הו"ע עיקרי:

ידוע שענין הסוכה שייך לענין השבת⁴², ומרומז בנוסח תפלת שבת: "ופרוש עלינו סוכת שלומך .. הפורש סוכת שלום כו".

ומכ"ש שענין הסוכה שייך ל"סוכת דוד הנופלת" — כפי שאומרים בברכת המזון בכל שבעת ימי הסוכות (ואף שחיוב אכילת פת הוא רק בלילה הראשון⁴³, הרי יש דעות⁴⁴ שחייבים לאכול בסוכה ארבע

(40) זח"א קנח, ריש ע"ב. לקו"ת קדושים כט, ג (וראה בהנסמן ב"מראי מקומות" לשם). שם לב, ד. ובכ"מ.
(41) סוכה מט, ב.
(42) ראה זח"ג רנו, א (ברע"מ). תיקוני זוהר חדש קט, ג.
(43) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרל"ט סי"ז. וש"נ.
(44) סוכה כז, א (במשנה).

(36) פי"א ואילך. ולאח"ז באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שנב ואילך.
(37) ראה סה"מ תרפ"ח ע' קנח הערה 17.
תש"ח ע' 243 בהערה. אג"ק ח"ג ע' שצ.
תו"מ סה"מ כסלו ע' קצה הערה 19. תמוז ע' קטו ואילך.
(38) ראה לעיל ס"ע 50. וש"נ.
(39) תהלים קו, מח. דברי הימים"א טז, לו.

עשרה סעודות, ובכל סעודה וסעודה אומרים) "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת".

והרי הענין ד"סוכת דוד הנופלת" שייך לענין הצדקה, כמבואר באגרת הקודש⁴⁵ שע"י מצות הצדקה מקימים את סוכת דוד מנפילתה.

ז. ולהעיר, שהשייכות דמצות הצדקה להקמת סוכת דוד מנפילתה נזכרת באגה"ק ג' פעמים. ואין זה ענין של כפל לשון כו', אלא בכל פעם מדובר אודות ענין אחר. ועפ"ז יובן ג"כ פרטי השינויים בין ג' מקומות אלו, שינויי הלשונות, והשינויים במאמרי רז"ל שזכרו בהם:

בפעם הראשונה (בסימן ט) מובא ענין זה בביאור הטעם ש"כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה", ולא כמו שהי' בזמן התנאים והאמוראים "שת"ת הי' עיקר העבודה אצלם" — כיון ש"בעקבות משיחא (ש)נפלה סוכת דוד עד .. בחי' עשי", ולכן צ"ל מעשה הצדקה, כדי להקימה מנפילתה. והיינו, שכאן מבאר את עצם שייכות ענין הצדקה להקמת סוכת דוד.

בפעם השני' (בסימן כא) מבאר את ענין "רוב המעשה"⁴⁶, שישנה "מעלה פרטיות גדולה ונפלאה .. להיות מעשה הצדקה נעשית בפעמים רבות .. ולא בפעם א' ובבת אחת, גם כי הסך הכולל אחד הוא" — "כדי לזכך הנפש .. להמשיך חיים עליונים .. לארץ החיים .. שעלי' נאמר"⁴⁷ ואתה מחי' את כולם, והיא סוכת דוד הנופלת .. להקימה מעפר מעט מעט".

ובפעם השלישית (בסימן ל) מדבר אודות ריבוי הכמות בנתינת הצדקה (וענין "רוב המעשה" נזכר בדרך אגב בלבד), ש"כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול"⁴⁸. ועל זה מביא, ש"סוכת דוד" — בחי' המלכות — היא בחי' ומקום החשבון.

ח. ויש לבאר מדוע לא הובא טעם שלישי בשייכות הצדקה לחג הסוכות — מצד ענין "סוכת דוד הנופלת", כי:

ב' הטעמים דלעיל שייכים בכל זמן, משא"כ טעם הג' שייך רק בזמן הגלות, ולא לעתיד. ובמכ"ש ממ"ש רבנו הזקן בנוגע לזמן התנאים והאמוראים, "שת"ת הי' עיקר העבודה אצלם", ולא מעשה הצדקה,

45) ס"ט (קיד, א). סכ"א (קלג, ב). ס"ל
 46) נחמי' ט, ו.
 47) קנא, ב).
 48) ב"ב ט, ריש ע"ב.
 46) אבות פ"ג מט"ו.

ועאכו"כ שכן יהי' לעתיד לבוא, כאשר 'גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון"⁴⁹.

וכיון ש"התורה הזאת לא תהא מוחלפת"⁵⁰, כך, שהנהגת נתינת צדקה בערב סוכות תהי' גם לעתיד — לכן הובאו רק שני הטעמים דלעיל, שיהיו שייכים גם אז.

ולהוסיף, שטעם הג' הוא בבחינת "מלאכה שאינה צריכה לגופה"⁵¹ — שהרי מוטב הי' ("עס וואָלט געווען אַ סך גלייכער") שסוכת דוד לא היתה בנפילה, ולא יהי' צורך להקימה!...

ט. אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר לא ראו הנהגה זו של נתינת צדקה ביחוד בערב סוכות או בסוכות⁵².

— אין כוונתי לומר שאלו שנוהגים להוסיף בצדקה בערב סוכות לא יעשו כן... אין זה עניני, אלא כוונתי היא ע"ד מה שמצינו בגמרא⁵³ "רב אחא ברי' דרבא מהדר אתרי וחד, הואיל ונפיק מפומי' דרב כהנא". —

לכתחילה חשבתי שיתכן שעשה זאת באופן של "מתן בסתר". אבל עפ"ז — הנה לכל לראש הי' לו להודיע למישהו עד"ז, כדי שלא ילמדו הוראה כו', ונוסף לזה, הרי בפע"ח⁵⁴ איתא שהרח"ו הי' מחלק לקופת עניים (או בנוסח אחר — שהי' מצוה לגבאי לחלק לקופת עניים), שגם באופן זה הנתינה היא בדרך "מתן בסתר", וא"כ הי' גם כ"ק מו"ח אדמו"ר יכול לנהוג כן.

ואין לומר שענין זה הוא רק מ"הגהות צמח", ואין סומכין על זה — שהרי מנהג זה נעתק גם במשנת חסידים⁵⁵, ש"לא העתיק רק דברי האריז"ל"⁵⁶.

וגם אין לומר שרבותינו נשיאינו לא נהגו בהנהגה זו לפי שלא הביאה המגן אברהם (אף שמעתיק כו"כ ענינים מהאריז"ל), ולכן לא הביאה גם רבנו הזקן בשולחנו — שהרי ידוע מ"ש בני רבנו הזקן⁵⁷

(49) חגי ב, ט. וראה זח"א כת, א.
 (50) עיקר הט' מי"ג העיקרים. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מלכים פי"א סה"ג. פיה"מ סנהדרין פ' חלק יסוד התשיעי.
 (51) שבת עג, ב. וש"נ.
 (52) ראה גם "המלך במסיבו" ח"א ריש ע' קפו. ריש ע' רנא. ח"ב ע' לה.
 (53) סוכה לב, ב. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 31. חכ"ש ע' 218. תו"מ ח"ה ס"ע 145 ואילך. ועוד.
 (54) פ"ד שם.
 (55) מסכת ימי מצוה וסוכה פ"א מ"ה.
 (56) פס"ד להצ"צ יו"ד סקט"ז (בשם אדמו"ר הזקן).
 (57) בהקדמתם לשו"ע.

(49) חגי ב, ט. וראה זח"א כת, א.
 (50) עיקר הט' מי"ג העיקרים. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מלכים פי"א סה"ג. פיה"מ סנהדרין פ' חלק יסוד התשיעי.
 (51) שבת עג, ב. וש"נ.
 (52) ראה גם "המלך במסיבו" ח"א ריש ע' קפו. ריש ע' רנא. ח"ב ע' לה.
 (53) סוכה לב, ב. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 31. חכ"ש ע' 218. תו"מ ח"ה ס"ע 145 ואילך. ועוד.
 (54) פ"ד שם.
 (55) מסכת ימי מצוה וסוכה פ"א מ"ה.
 (56) פס"ד להצ"צ יו"ד סקט"ז (בשם אדמו"ר הזקן).
 (57) בהקדמתם לשו"ע.

ש"אחר רוב שנים שהוסיף פליאות חכמה על חכמתו בעמקות ובקיאות . . התחיל להגי' ולחדש כו", ו"העמיד על דעתו הקדושה" גם כנגד דעת המג"א⁵⁸, ולכן ישנם ענינים שנהגו בהם רבותינו נשיאינו, אף שלא נזכרו במג"א, וגם לא בשו"ע רבנו הזקן.

י. ויש לומר בדרך אפשר:

מבואר באגרת התשובה⁵⁹ ש"נהגו עכשיו כל החרדים לדבר ה' להרבות מאד מאד בצדקה", ועד ש"כל אשר לאיש יתן בעד נפשו"⁶⁰.

ובזה נכללת גם הצדקה דחג הסוכות — שהרי ענין התשובה ישנו בכל הזמנים, גם לאחר יום הכפורים,

וכידוע⁶¹ מה שהשיב כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע לבנו כ"ק מ"ח אדמו"ר על שאלתו "ומה עתה?" — "איצט דאָרף מען ערשט תשובה טאָן" (עתה ביחוד יש לעשות תשובה),

ובפרט בחג הסוכות — שלהיותו בחי' בינה³⁸, בודאי ששייך לענין התשובה, שהרי תשובה היא בבחי' שמיני⁶², בחי' בינה,

אלא שתשובה זו אינה תשובה סתם (ובפרט שחג הסוכות הוא "ראשון לחשבון עוונות"⁶³, ובמילא לא שייך בו תשובה על עוונות⁶⁴), אלא תשובה עילאה, שהיא ע"י התורה (כמבואר באגה"ת⁶⁵).

ולכן, כשם שבנוגע לנתינת הצדקה שמצד התשובה כותב רבנו הזקן ש"נהגו עכשיו כל החרדים לדבר ה' להרבות מאד מאד בצדקה", בלי שום הגבלות — כך צריך גם לימוד התורה להיות בשופי, בלי הגבלות,

החל מלימוד התורה בבחי' מקיף — שלימוד התורה מקיף את שכלו⁶⁶, וגם מהבל הדיבור נעשה בחי' אור מקיף⁶⁷, ועד ללימוד התורה באופן ד"ותורתך בתוך מעי"⁶⁸ — בחי' פנימיות, שנמשך בשמיני-עצרת, וכאשר יקיימו "אם בחוקותי תלכו"⁶⁹, "שתהיו עמלים בתורה"⁷⁰,

58) שו"ת דברי נחמי' אור"ח סכ"א. וכעין
זה בשו"ת צ"צ (אור"ח ס"ח). וראה "ספרי
ההלכה של אדה"ז" — ביבליוגרפי' (להר"י
שי' מונדשיין) ע' לה. וש"נ.
59) ספ"ג.
60) איוב ב, ד. וראה תניא אגה"ק ספ"י.
61) ראה שיחת מוצאי יוה"כ פ' תרפ"ט
בתחלתה (סה"ש תרפ"ט ע' 25). וראה
גם תר"מ חכ"ד ע' 46. וש"נ.
62) ראה אוה"ת דרושי יוה"כ פ' ע' א' תקנו.
63) תנחומא אמור כב. ויק"ר פ"ל, ז.
64) ראה גם שיחת יום ב' דחה"ס סוס"א
(לעיל ע' 49 בהערה).
65) פ"ח ואילך.
66) ראה תניא רפ"ה.
67) שם בסוף הפרק.
68) תהלים מ, ט.
69) ר"פ בחוקותי.
70) תו"כ ופרש"י עה"פ.

בלי הגבלות — אזי יקויים ג"כ "ונתתי גשמיכם בעתם גו'"⁶⁹, בבני חיי ומזוני, ובכולם רויחי, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בלי הגבלות.

[לאחרי ההתוועדות נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכל הנאספים מ"כוס של ברכה" דיום ב' דחג הסוכות].

